

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

דף ינשוף – לסיכום פרק 20 העלייה בשנות ה-50 וה-60 של המאה ה-20

1. גורמי העלייה לישראל

קראו את ההקדמה של סעיף 1 בפרק 20 בספר "בונים מדינה יהודית ודמוקרטיית במזרח התיכון" (עמוד 275) והשיבו:

מהם גורמי העלייה לישראל?

1. גורם מרכזי:

2. גורמים נוספים:

1א. גורמי העלייה מארצות אירופה

קראו את סעיף 1א בפרק (עמוד 275) והשיבו:

1. מדוע שאפו יהודים רבים באירופה לעלות לישראל?

2. מהו הדבר שאפשר את עלייתם של יהודים מאירופה לישראל?

3. תארו את מצבם המיוחד של העולים מאירופה.

1. גורמי העלייה מארצות האסלאם

קראו את סעיף 1ב בפרק (עמודים 275–276) והשיבו:
מדוע שאפו יהודים רבים שחיו בארצות האסלאם לעלות לישראל?

2. דפוסי ארגון העלייה מארצות האסלאם

קראו את סעיף 2 (עמודים 276–277) והשיבו:
הציגו את השיקולים הסותרים שהתקיימו בישראל ביחס לעלייה מארצות האסלאם:

- מצד אחד – שיקול אידיאולוגי:

- מצד שני:

- שיקול כלכלי:

- פערים תרבותיים:

הציגו בטבלה את השיקולים שהשפיעו על דפוס העלייה השונים וציינו את הארצות שבהן הונהגו דפוסים אלה:

דפוס העלייה	השיקולים שבגללם הונהג דפוס זה	ארצות שבהן הונהג דפוס זה (דוגמאות)
עליית הצלה		
עלייה מבוקרת		
עלייה חשאית		

3. תהליך הקליטה

קראו את סעיף 3 בפרק (עמודים 279–284) והשיבו:

1. מדוע התקשתה מדינת ישראל לקלוט את העולים בשנים הראשונות לקיומה (הקדמה לסעיף 3, עמוד 279)?

2. הציגו בטבלה את קשיי העולים בתחומים השונים (סעיף 3א, עמודים 279–280) ואת הדרכים שבהן ניסתה מדינת ישראל להתמודד עם הקשיים אלה (סעיף 3ב, עמודים 282–283):

תחום	קשיי העולים	התמודדות
דיור		
תעסוקה		
חינוך		

3. כיצד התייחסו חלק מהוותיקים לעולים? ממה נבע יחס זה? (עמוד 280)

4. הציגו את מדיניות כור ההיתוך (עמוד 284).

5. מדוע מדיניות כור ההיתוך עוררה התנגדות?

5. תהליך הקליטה

קראו את סעיף 5 בפרק (עמודים 286–287) והשלימו את המשפטים הבאים (היעזרו במחסן המילים):
תחושות הקיפוח שמהן סבלו יוצאי ארצות _____ התפרצו באירועים שהתרחשו
בשכונת _____ בחיפה. רוב תושבי השכונה היו יוצאי _____
סבלו מעוני ומאבטלה. ב-1959 פרץ עימות בין תושבי השכונה לבין המשטרה, לאחר ששוטר ירה
בשיכור תושב השכונה. האירועים הידרדרו למהומות אלימות שהתפשטו ליישובים נוספים במדינה
שבהם התגוררו _____. המשטרה דיכאה את המהומות ועצרה חלק מהמתפרעים.
_____, ממנהיגי האירועים, הועמד לדין. הוא הורשע ונדון
ל_____.

האירועים ביטאו את תחושת הקיפוח של תושבי השכונה. התפשטות האירועים למקומות נוספים
מלמדת על _____ הרב ששרר בארץ בין _____ למזרחים.
ועדת עציני הוקמה כדי לחקור את האירועים. הוועדה שמעה עדויות רבות של תושבי השכונה
ונחשפה לתחושות _____.

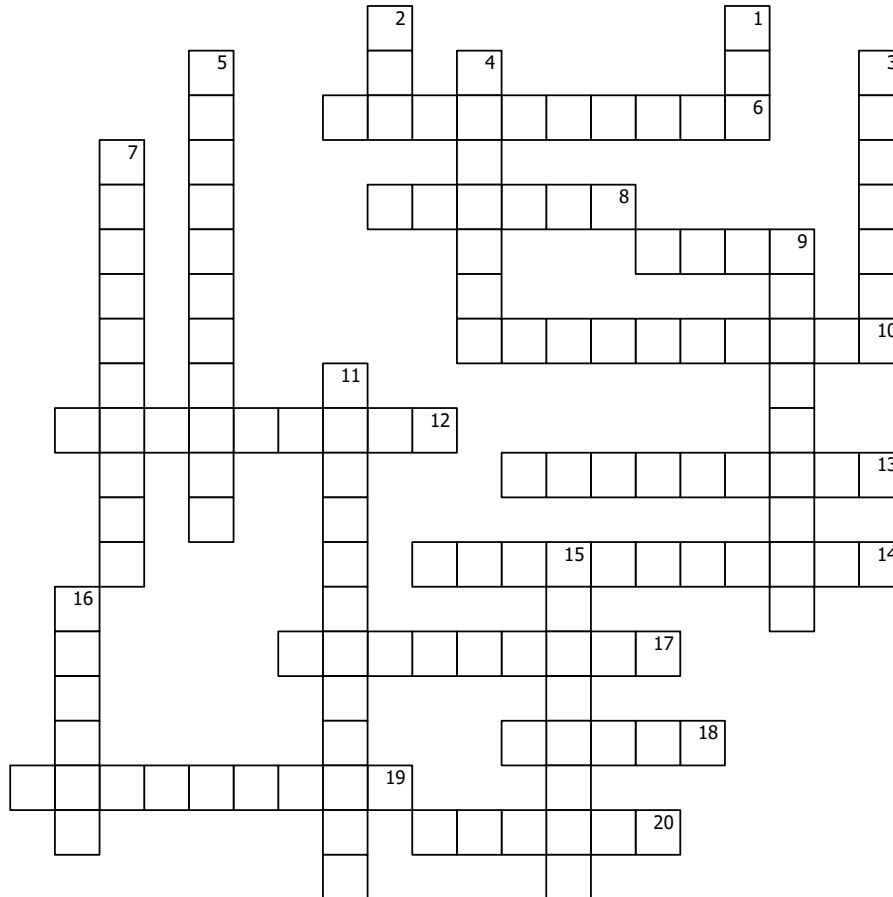
במערכת הפוליטית העמיקה ההכרה במצוקות העולים ובצורך למצוא דרכים להקלתן. נקבעה מדיניות
_____ הוחלט להגיש סיוע כלכלי וסיוע בדיוור למשפחות
_____ הוחלט על תכנית _____ – רפורמה במערכת החינוך
שנועדה לשלב תלמידים בעלי רקע שונה. המפלגות החלו להגדיל את הייצוג של בני עדות המזרח
ברשימותיהן ב_____.

ב-1971 קמה תנועת _____ התנועה הוקמה על ידי קבוצת פעילים חברתיים
שחיו בשכונת _____ בירושלים והיא נתנה ביטוי נוסף לתחושת הקיפוח
המתמשכת של רבים מבני עדות המזרח. בבחירות שהתקיימו ב-1973 ביקשו הפנתרים השחורים
את אמונם של בני עדות המזרח, אולם הרשימה שהרכיבו לא הצליחה _____ את
אחוז החסימה.

בשנות השבעים והשמונים נתנה מפלגת _____ ביטוי לתחושות הקיפוח שהיו מנת
חלקם של בני עדות המזרח. הדבר הוביל להגברת תמיכתם של אלה במפלגה, אשר בין היתר הודות
לכך עלתה לשלטון ב-1977. ב-1981 קמה מפלגת _____ (תנועת מסורת
ישראל), אולם מפלגה זו לא האריכה שנים ולבסוף השתלבה במפלגת הליכוד. ב-1984 נבחרה
לכנסת מפלגת _____ (ספרדים שומרי תורה) אשר סוגיה זו הייתה אחת מדגליה.

מחסן מילים

מוסררה; האפליה והקיפוח; רווחה; לעבור; הליכוד; המתח העדתי; אשכנזים; הפנתרים השחורים;
תמ"י; ברוכות ילדים; האסלאם; ואדי סליב; בני עדות המזרח; מרוקו; מאסר; ש"ס; דוד בן הרוש;
כנסת; אינטגרציה

מאוזן: 6. דפוס עלייה שהתקיים ביחס ליהודים שחיו בארצות שלמעשה הפכו את היהודים לבני ערובה (2) **8.** כינוי לצריפי פח שבהם שוכנו עולים (1) **9.** ספינת עולים ממרוקו שטבעה בים התיכון (1) **10.** מחנות שהוקמו לקליטת עולים (2) **12.** כינוי למיזמים הציבוריים (2) **13.** מחנה עולים שהוקם בחיפה (2) **14.** דפוס עלייה שהתקיים ביחס ליהודים שחיו באיראן ובתורכיה (2) **17.** מנהיג קבוצת עולים בואדי סליב (3) **18.** שירות הביון הישראלי (1) **19.** מדיניות בתחום התרבות שנועדה להאיץ את תהליכי ההשתלבות של העולים (2) **20.** מפלגה שנתנה ביטוי לתחושות הקיפוח של יוצאי ארצות האסלאם ואשר עלתה לשלטון ב-1977 (1)

מאונר: 1. משטר כלכלי שבמסגרתו המדינה הקציבה כמות נתונה של מזון לכל משפחה (1) **2.** תנועת מסורת ישראל (1) **3.** כינוי ליוצאי ארצות האסלאם (1) **4.** כינוי ליוצאי אירופה (1) **5.** יישובים שהוקמו לאחר שישראל החלה לפרק את המעברות (2) **7.** מבצע להעלאת יהודים מעיראק (2) **9.** תכנית שנועדה לשלב במערכת החינוך תלמידים בעלי רקע שונה (1) **11.** חוק שקבע שכל ילד זכאי לקבל חינוך חנם בגילאי 5-14 (3) **15.** שכונה בחיפה שבה פרצו אירועים שביטאו תחושות של קיפוח בקרב יוצאי ארצות האסלאם (2) **16.** יישובים שהוקמו כדי למצוא לעולים פתרון זמני (1)

מחסן מילים: אגוז; אינטגרציה; אשכנזים; דוד בן הרוש; הליכוד; המוסד; ואדי סליב; חוק חינוך חובה; כור ההיתוך; מזרחיים; מחנות עולים; מעברות; עבודות דחק; עזרא ונחמיה; עיריות פיתוח; עלייה חשאית; עלייה מבוקרת; פחונים; צנע; שער העלייה; תמ"י

